

De bruine vuurvlieder Van allemansvriend tot eenkennig

Tot in de jaren vijftig kon je de bruine vuurvlieder in grote delen van Nederland aantreffen: in het Limburgse heuvelland, op de Brabantse heidevelden, in de duinen, de Veluwe en heel Oost- en Noord Nederland. Nadat de soort pijlsnel verdween uit het zuiden hield hij wel stand op de Veluwe en in het noorden en oosten van ons land. Of toch niet?

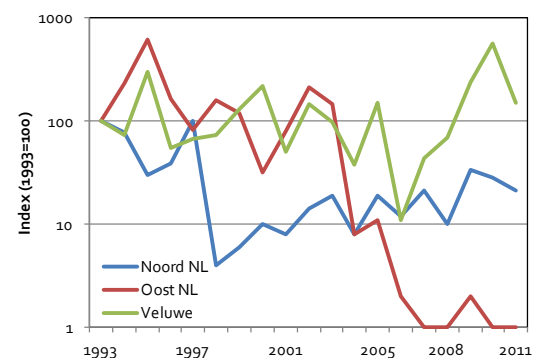
*Tekst: Chris van Swaay
De Vlinderstichting
& Calijn Plate
CBS*

Tegenwoordig is de bruine vuurvlieder een schaarse standvlinder van kruidenrijke plaatsen op de zandgronden, met een voorkeur voor bloemrijke overgangen van voedselrijke naar armere milieus. Hij vliegt in twee generaties. Al enkele tientallen jaren kunnen er drie kerngebieden voor de bruine vuurvlieder onderscheiden worden: de Veluwe, Oost-Nederland (Achterhoek, Salland en Twente, begrensd door de IJssel in het westen en de Overijsselse Vecht in het noorden) en Noord-Nederland (ten noorden van de Overijsselse Vecht). Er is al het nodige gespeculeerd over het verdwijnen van deze ooit zo algemene vlinder uit grote delen van ons land. Zeker is dat de rupsen erg slecht tegen stikstofbemesting kunnen (Fischer & Fiedler, 2000), iets dat met name in het zuiden van ons land veel eerder en grootschaliger gespeeld heeft dan in het noorden en oosten. Met de resultaten van het Landelijk Meetnet Vlinders kunnen we kijken hoe het de soort de laatste twintig jaar vergaat.

De grafiek toont de index van de bruine vuurvlieder voor de drie deelgebieden. Voor deze indexen zijn de gegevens van de tweede generatie gebruikt. Op de Veluwe is de soort redelijk stabiel, de afgelopen jaren waren zelfs erg goed. Heel anders ging het in het noorden. Midden jaren negentig zakte de stand in met meer dan 90%. Sindsdien volgt langzaam herstel, al zijn we nog een eind verwijderd van de situatie twintig jaren geleden. In het oosten schommelde de index jaren parallel aan die van de Veluwe. Tot 2004, toen duikelde de stand omlaag. En het (ook op de Veluwe) slechte jaar 2006 maakte het af, en inmiddels zijn de aantallen hier bijzonder laag en zijn er nog maar een paar plekjes over.

In Oost-Nederland gaat het erg slecht met de bruine vuurvlieder.

Index van de bruine vuurvlieder voor de drie deelgebieden.

Kijken we naar deze resultaten dan lijkt de situatie op de Veluwe nog het gunstigst voor de vlinder. Veel leefgebieden van goede kwaliteit liggen dicht bij elkaar. We verwachten dat de bruine vuurvlieder zich hier nog lang kan handhaven. Maar in Oost-Nederland (van de drie gebieden trouwens het deel met de meeste intensieve landbouw en dus stikstofdepositie) gaat het erg slecht en moet voor de toekomst van dit vlindertje gevreesd worden. Noord-Nederland zit daar wat tussenin. Er zijn nog redelijk wat goede gebieden, maar ze staan ook steeds meer onder druk van de deken van stikstof die over ons land ligt.

Literatuur

Fischer, K., & Fiedler, K. (2000): Response of the copper butterfly *Lycaena tityrus* to increased leaf nitrogen in natural food plants: evidence against the nitrogen limitation hypothesis. *Oecologia* 124 (2), 235-241.

Meetnet Vlinders

Het Landelijk Meetnet Vlinders is een samenwerkingsproject van De Vlinderstichting en het CBS, in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), in opdracht van EL&I. Dankzij dit meetnet kunnen we de ontwikkelingen in de vlinderstand nauwgezet volgen. Alle hulp en medewerking is welkom. Wilt u meedoen, dan kunt u zich aanmelden bij De Vlinderstichting.